

ASPO Sverige bildades hösten 2008 för att sprida information om den nära förestående kulmen i jordklotets oljeutvinning, och dess konsekvenser för samhället. ASPO Sverige startades av en grupp av personer med professionella såväl som privata intressen för frågor som rör olja, energi, miljö, pengar och tillväxt.

Nyhetsbrev #4, ASPO Sverige, mars 2009.

Ledare

Detta nyhetsbrev har tyvärr blivit något försenat bl.a. p.g.a. semester.

Trenden som pekats ut i tidigare nyhetsbrev från ASPO-Sverige håller i sig, även om oljepriset återhämtat sig något... Kreditkrisen ser inte ut att vara över än på ett tag, vilket återspeglar sig på en rad olika sätt. Ett sådant är att priserna på allehanda "spekulationsobjekt" som börskurser och inte minst olja, rasat och vi ser inga tecken på återhämtning. Under hösten och kring årsskiftet flydde allehanda spekulanter från aktiemarknaden, råvarumarknaden osv. till vad de ansåg vara "säkra" tillgångar. Traditionellt sett så har t.ex. räntebärande statsobligationer varit en sådan säker tillgång. Under den pågående krisen har priset på dessa skuldinstrument har också stigit så till den grad att de i princip inte ger någon avkastning, och om man räknar med inflation så kan de till och med innebära negativ avkastning. Ändå har marknaden fortsatt köpa dem. Men hur länge till?

En statsobligation utfärdas av staten och är ett skuldinstrument, ett löfte från staten att återbetala ett bestämt belopp i framtiden, med en i förväg bestämd ränta. Prislappen på detta skuldinstrument bestäms av dess belopp, ränta och vilka andra investeringsalternativ som står marknaden till buds. Av bl.a. historiska skäl så har US\$ haft status som världens referensvaluta. US-dollar var mellan åren 1944 och 1971 backad mot guld; USA's centralbank förband sig att lösa in US-dollar mot guld till en kurs av 35\$ per ounce. Övriga valutor i Bretton-Woods-samarbetet var backade mot US\$. Detta var ramen för det s.k. "Bretton Woods"-avtalet som trädde i kraft 1944. Pressad av kostnader bl.a. för sin krigföring i Vietnam så beslutade president Nixon sig för att helt sonika att överge avtalet 1971. Sedan utspelade sig en rad händelser, varav oljekrisen 1973 kanske den viktigaste, som kan kopplas till Nixons beslut att bryta Bretton-Woods överenskommelsen. Detta är i mitt tycke en av de mest underskattade händelserna under 1900-talet. Icke desto mindre, så har US-dollar behållit sin status som världens referensvaluta. Världen fortsätter att samla på sig ännu fler av dessa "US Bonds"; än mer under den nu pågående krisen tycks det... Och detta trots USA's statliga underskott och gigantiska handelsunderskott. Ekonomin är skakig för tillfället, men "marknaden" tycks förvissad om att "pengar" i sig självt är den bästa formen för värdelagring just nu.

Alltmedan världens politiker och medier riktar sitt fokus mot centralbanker, räntor, inflationssiffror, bonusar och stimulanspaket så sjunker utvinningen av olja runt om i världen. På vissa håll sker det frivilligt, på andra håll inte. Rembrandt Koppelaar på ASPO Netherlands gör en utmärkt sammanställning i sitt nyhetsbrev "Oilwatch Monthly". Oljeutvinningen ligger nu på ca 83-84 miljoner fat per dag, till skillnad från i somras, då utvinningen låg på 87-88 miljoner fat per dag.

Många, men långt ifrån alla, debattörer har varnat för volatila och skyhöga oljepriser som en följd av peak oil. Detta är dock långt ifrån säkert; oljepriset kommer aldrig bli högre än vad en stagnerande ekonomi orkar pressa upp det till. Pengars värde är ytterst avhängigt människors förtroende för fortsatt ekonomisk tillväxt, och olja, aktiemarknaden, precis som "pengar" i sig självt, prissätts på en rent spekulativ marknad...

/Mats Lindqvist, ASPO Sverige

ASPO Sverige bildades hösten 2008 för att sprida information om den nära förestående kulmen i jordklotets oljeutvinning, och dess konsekvenser för samhället. ASPO Sverige startades av en grupp av personer med professionella såväl som privata intressen för frågor som rör olja, energi, miljö, pengar och tillväxt.

Tillbakablick

I mars-numret 1998 av tidskriften "Scientific American" publicerades artikeln "The end of cheap oil". Den författades av Jean Laherrère och Colin Campbell, båda erfarna geologer från oljeindustrin. Denna artikel har haft stor betydelse för att sprida kännedom om fenomenet "peak oil" och det var den artikel som jag själv snubblade över hösten 2001 när jag letade efter information om global uppvärmning. Jag fick i denna artikel lära mig ett nytt ord som omformat min världsbild: "peak oil". I denna artikel från 1998 så förutspår Campbell och Laherrère att "Peak Oil" inträffar någon gång under perioden 2005-2010, ca 10 år senare. Månaden med den hittills högsta noterade oljeutvinningen, 88 miljoner fat/dag, är juli 2008. Exakt vid denna tidpunkt noterades också det hittills högsta spot-priset för råolja: 147\$/fat. Denna prisnotering kom efter en stadig uppgång i oljepriset som påbörjades hösten 2004. Man kan också tydligt se ett trendbrott i oljeutvinningen, 2004-2008 så ökade oljeutvinningen mycket långsamt, och låg på en ganska jämn nivå fram till 2008. Under dessa år med ständigt stigande oljepris skedde samtidigt en kraftig kreditexpansion i hela västvärlden. Räntan var låg, skuldsättning och penningmängd ökade kraftigt, samtidigt som bostadspriser, både i Sverige och utomlands blåstes upp. Hösten 2008 sprack kreditbubblan och vi ser nu ut att vara mitt uppe i en av historiens värsta recessioner. Alla "pengar" skapas i utbyte mot skuldsättning och löfte om återbetalning med ränta, och den kraftiga kreditexpansionen 2004-2008 var betydligt större än den ekonomiska tillväxten. Ekonomin är komplex, och ingen kan bevisa ett samband, men jag är personligen övertygad om att det stadigt stigade oljepriset 2004-2008, och den stagnerande utvinningen av olja har haft betydelse för att undergräva marknadens förtroende för att kreditexpansionen skulle ha kunnat fortsätta i samma takt.

Sedan artikeln i Scientific American 1998, så har en hel del böcker publicerats, dokumentärfilmer producerats och konferenser och seminarier har arrangerats. En av dem som skrivit flera böcker om och analyserat fenomenet "peak oil" och vars bild av problematiken stämmer bra överens med min egen, är Richard Heinberg. I en film som funnits på nätet i några år nu, "Oil, smoke and mirrors" så berättar Heingberg följande i en intervju:

"Det är lätt att gå in i förnekelse angående peak oil, därför att det förändrar allt. Var och en av oss har växt upp under denna unika historiska period då vi haft enkel tillgång till billig energi, och allt det som billig energi kan göra för oss. Även människor som intellektuellt förstår peak oil, så snart de väder bort sin uppmärksamhet så går de nästan omedelbart in i sitt normala tankemönster. Det är en naturlig mänsklig reaktion. Jag ser att jag själv gör det hela tiden och jag spenderar timmar varje dag med att studera peak oil från alla möjliga olika ståndpunkter. Så snart jag vänder bort min uppmärksamhet så är jag plötsligt tillbaka i den normala världen igen, den här så kallade "normala världen", denna "consensus trance" som vi alla lever i dagligen.

Global oljeutvinning kommer att kulminera. Den globala ekonomin kommer att lamslås av det. Vi kommer att se oljekrig. Allt kommer att förändras som konsekvens, men folk kommer inte tala om kulmen i oljeutvinning. De kommer att tala om de höga arbetslöshetssiffrorna. De kommer att tala om de höga matpriserna. De kommer att tala om det faktum att man inte kan ta ett flyg och resa längre eftersom flygindustrin har kollapsat och det kommer endast finnas ett fåtal verksamma operatörer kvar och biljettpriserna kommer att vara astronomiska. De kommer att tala om det senaste kriget, eller terror-incidenten. Och de kommer helt och hållet ha förlorat ur sikte, den händelse som orsakade alla dessa effekter."

Heinberg gjorde intervjun 2005 och vi är nu, fyra år senare, mitt uppe i en lamslagen global ekonomi. Arbetslösheten skenar, centralbanker tävlar i att trycka upp mer papperspengar i det ena stimulanspaketet efter det andra. Oljeutvinningen sjunker, förvisso frivilligt på vissa håll, men vi har även en lång rad länder som passerat peak där utvinningen nu sjunker obönhörligt. När/om ekonomin vänder så har utvinningen fortsatt minska ytterligare i dessa länder. Mycket tyder på att Campbells/Laherrères prognos från 1998 kommer att slå in. Media diskuterar stimulanspaket, bonusar, arbetslöshet osv. Få bryr sig om peak oil under krisen. Mycket tyder på att också Heinbergs profetia ser ut att slå in.

Mats Lindqvist, ASPO Sverige

Detta nyhetsbrev produceras av ASPO Sverige och redigeras och sammanställs av Mats Lindqvist, ASPO Sverige.

Mer information om ASPO Sverige hittar du på <http://www.asposverige.se>